

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **ENERGOSTYLE s.r.o.**, IČ 28614364, se sídlem Opavská 95, Velké Heraltice, zast. Mgr. Kamilem Stypou, advokátem, se sídlem Těšínská 707, Šenov, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 427/31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2021, č. j. 45080/21/5000-10612-710970, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2023, č. j. 22 Af 4/2022-60, o návrhu žalobkyně na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti žalobkyně **se přiznává** odkladný účinek vůči rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2023, č. j. 22 Af 4/2022-60, a vůči rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2021, č. j. 45080/21/5000-10612-710970.
- II. Žalobkyni **se ukládá** zaplatit ve lhůtě **tří dnů** od právní moci tohoto usnesení Nejvyššímu správnímu soudu soudní poplatek ve výši **1.000 Kč** za podání návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1]Rozhodnutím žalovaného ze dne 20. 12. 2021, č. j. 45080/21/5000-10612-710970, bylo zamítnuto odvolání žalobkyně proti rozhodnutí Finančního úřadu pro Moravskoslezský kraj ze dne 31. 3. 2020, č. j. 1116196/20/3200-31472-809888, kterým byl žalobkyni stanoven odvod do státního rozpočtu za porušení rozpočtové kázně ve výši 6.600.000 Kč.

[2]Toto rozhodnutí napadla žalobkyně žalobou u Krajského soudu v Ostravě, který ji rozsudkem ze dne 25. 10. 2023, č. j. 22 Af 4/2022-60, zamítl.

[3]Proti uvedenému rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost společně s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Stěžovatelka nejprve uvedla, že rozhodnutím žalovaného jí byl uložen odvod za porušení rozpočtové kázně, jenž společně s penále převyšuje částku poskytnuté dotace. Povinnost uhradit odvod by pro ni znamenala faktickou likvidaci předmětného projektu a insolvenci. Dále rozvedla, že jejím předmětem podnikání je pronájem nemovitosti představující provoz komunitního domu pro seniory, přičemž jejím jediným významnějším majetkem je pouze zmíněná

nemovitost. Doplnila, že na rekonstrukci čerpala dotaci ve výši 12 milionů Kč a zbývající část financovala úvěrem. Nemovitost je nadto zatížena zástavním právem ve prospěch úvěrujícího peněžního ústavu. Předmětem zmíněné dotace „č. 117 D 0640 Ministerstva pro místní rozvoj-Dotační titul Komunitní dům seniorů“ bylo zajištění sociálního bydlení pro osoby z cílové skupiny tak, aby došlo k uchování a prodloužení jejich soběstačnosti a nezávislosti právě v komunitním způsobu života, a to za snížené nájemné. Předmětná dotace podle stěžovatelky proto není darem od státu, nýbrž jejím prostřednictvím zajišťuje ubytování osob, které by na obdobné nájemné nedosáhly. Předmětný projekt komunitního domu pro seniory tak negeneruje zisk či pouze v minimální výši. Stěžovatelka zdůraznila, že podle přiložené rozvahy by v případě výkonu rozhodnutí žalovaného byl předmětný projekt neudržitelný. Zmíněný dům čítající 20 malometrážních bytů je zcela obsazen nájemníky z cílové skupiny projektu. Stěžovatelka uzavřela, že v současné době nedisponuje finanční hotovostí v požadované výši a rovněž není schopna uhradit uložený odvod cizími zdroji, jelikož projekt nepřináší dostatek prostředků pro jejich navrácení. Výkon rozhodnutí žalovaného by tak pro stěžovatelku znamenal insolvenci.

[4]Žalovaný ve vyjádření k návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nejprve akcentoval výjimečnost tohoto institutu. Dále konstatoval, že stěžovatelka v posuzovaném případě neprokázala mimořádné okolnosti, jež by měly vést k prolomení vykonatelnosti jeho rozhodnutí. Z jejich tvrzení totiž nevyplývá, že by jeho výkon pro stěžovatelku znamenal nenahraditelnou újmu. Konkrétně pouze uvedla, že nedisponuje dostatečnými volnými finančními prostředky k úhradě odvodu za porušení rozpočtové kázně. V této souvislosti však žalovaný odkázal na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2020, č. j. 5 Afs 50/2020-32, a zdůraznil, že pokud by byl kasační stížností účastníka řízení, který nemá dostatečné prostředky na úhradu daně, vždy přiznán odkladný účinek, dosáhl by výhodnějšího postavení. Stěžovatelka dále podle žalovaného nedoložila, že by o úvěr na úhradu odvodu za porušení rozpočtové kázně již žádala, případně zdali byla úspěšná. Neschopnost cizí zdroje vrátit pak ničím nedoložila a v této souvislosti pouze spekulovala. Žalovaný poukázal rovněž na skutečnost, že podle obchodního rejstříku je předmětem podnikání stěžovatelky výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona. Z výkazu zisků a ztrát stěžovatelky dostupného ve Sbírce listin obchodního rejstříku nadto plyne, že dosáhla tržeb z prodeje výrobků a služeb ve výši 902.000 Kč, a v roce 2022 tak dosáhla kladného výsledku hospodaření. Podle žalovaného proto nic nenasvědčuje skutečnosti, že by stěžovatelka nemohla po uhrazení odvodu za porušení rozpočtové kázně vyvíjet další činnost, ani že by zanikla. Podle žalovaného tedy stěžovatelka neprokázala, že by jí vznikla výkonem žalobou napadeného rozhodnutí nepoměrně větší újma, než jaká by vznikla jiným osobám. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti stěžovatelky odkladný účinek nepřiznal.

[5]Stěžovatelka v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že na svém návrhu trvá. Zároveň zdůraznila, že její jedinou podnikatelskou činností je poskytování sociálního bydlení v komunitním domě pro seniory. Pokud jde o její žalovaným zmiňovaný obrat za rok 2022 převyšující částku 900.000 Kč, pak po přepočtu ze zmíněné částky měsíční nájemné za jeden byt činí částku 3.750 Kč. Z uvedeného tak nevyplývá, že by stěžovatelka vykonávala jinou podnikatelskou činnost než právě poskytování sociálního bydlení za snížené

pokračování

nájemné. Stěžovatelka doplnila, že vzhledem k výši současných úroků by nebyla schopna odvod za porušení rozpočtové kázně, který společně s penále činí částku 13 milionů korun, financovat ani cizími zdroji. V případě okamžitého výkonu rozhodnutí žalovaného by tak musela zahájit insolvenční řízení, přičemž případný pozitivní výsledek ve sporu by již nemohl tuto skutečnost zvrátit. Zároveň by v případě okamžitého ukončení projektu komunitního domu pro seniory byli jeho klienti nuceni platit reálné tržní nájemné.

[6] Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti byl podán včas a osobou k tomu oprávněnou. Přistoupil proto k jeho věcnému posouzení podle § 73 ve spojení s § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[7] Podle § 107 s. ř. s. nemá kasační stížnost odkladný účinek. Soud jej však může na návrh stěžovatelky přiznat; § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. se užíje přiměřeně. Podle § 73 odst. 2 s. ř. s. lze přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatelku nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[8] Z těchto ustanovení vyplývá, že možnost přiznání odkladného účinku kasační stížnosti je podmíněna kumulativním naplněním dvou objektivních podmínek: 1) výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by znamenaly pro stěžovatelku nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a 2) přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Odkladný účinek má charakter institutu mimořádného, vyhrazeného pro ojedinělé případy; je koncipován jako dočasná procesní ochrana stěžovatelky jako účastnice řízení před okamžitým výkonem pro ni nepříznivého soudního, resp. správního rozhodnutí; přiznáním odkladného účinku je prolamována právní moc rozhodnutí (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2015, č. j. 6 Azs 163/2015-38).

[9] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že při posuzování věci vycházel zejména ze skutečnosti, že krajský soud již žalobě stěžovatelky přiznal odkladný účinek. Z jeho závěrů pak soud vycházel i při posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[10] Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval první podmínkou, tj. zda výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro stěžovatelku znamenaly újmu. Již v usnesení ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014-56, uvedl, že „významnou bude újma (§ 73 odst. 2 s. ř. s.) spíše tehdy, nebude-li možno v případě, že bude napadené správní rozhodnutí naplněno a poté sbledáno nezákonným a zrušeno, v podstatných ohledech navrátit v původní stav jím způsobené následky či dopady. Významnou bude též spíše tehdy, půjde-li sice při uplatnění rozhodnutí o následky vratné či napravitelné, avšak takového rázu, že způsobí žadateli vážné obtíže či významné poruchy v jeho životě, fungování, činnosti apod.“

[11] Stěžovatelka tvrdila hrozící újmu v podobě povinnosti zaplatit značný odvod, jehož výše přesahuje její běžné finanční možnosti a byla by pro ni prakticky likvidační, neboť by

vedla ke zmaření celého projektu komunitního domu pro seniory. Její jediný majetek větší hodnoty totiž představuje pouze nemovitost, v níž zmíněný projekt provozuje. V důsledku okamžitého výkonu rozhodnutí žalovaného by tak došlo k zániku její činnosti a insolvenční. Toto tvrzení osvědčila předloženou rozvahou zpracovanou ke dni 31. 12. 2022. Z ní vyplývá, že její stálá aktiva tvoří v podstatě pouze dlouhodobý hmotný majetek představovaný pozemkem a stavbou Komunitního domu pro seniory. Stěžovatelka dále předložila výkaz zisku a ztráty zpracovaný ke dni 31. 12. 2022. Z něho vyplývá, že čistý obrát stěžovatelky za zmíněné účetní období činil částku přesahující 900.000 Kč. Z předložených listin však zároveň vyplývá, že dlouhodobé závazky stěžovatelky činí 5.675.000 Kč, z čehož značnou část tvoří závazky k úvěrovým institucím ve výši 4.829.000 Kč. Za této situace může zaplacení vyměřeného odvodu ve výši 6.600.000 Kč představovat pro stěžovatelku újmu, kterou nelze považovat za bagatelní. Ačkoli následky splnění povinnosti odvést vyměřený odvod nemusí být zcela nevratné, jsou podle názoru soudu takového rázu, že by mohly stěžovatelce způsobit vážné obtíže či významné poruchy v její činnosti. Jedná se tedy o hrozící újmu takové intenzity, která podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu odůvodňuje výjimečné přiznání odkladného účinku (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2014, č. j. 6 Afs 73/2014-56, ze dne 15. 3. 2023, č. j. 9 Afs 30/2023-66, či usnesení rozšířeného senátu ze dne 1. 7. 2015, č. j. 10 Ads 99/2014-58, č. 3327/2016 Sb. NSS). V této souvislosti lze přisvědčit stěžovatelce rovněž v tvrzení, že byt dosáhla v roce 2022 zisku, na což poukázal rovněž žalovaný, nelze mít z předložených listin za to, že by uložený odvod za porušení rozpočtové kázně mohla účinně financovat cizími zdroji.

[12] Pokud žalovaný odkazoval na usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2020, č. j. 5 Afs 50/2020-32, podle něhož skutečnost, že subjekt nemá finanční prostředky k úhradě vyměřené daně, není nepoměrně větší újmou, než jaká hrozí jiným osobám, Nejvyšší správní soud k uvedenému konstatuje, že citovaný závěr se týkal zcela odlišného skutkového stavu, než byl v posuzovaném případě, jak ostatně popsal v předcházejících odstavcích. Odkaz žalovaného na citované usnesení tak nebyl na posuzovanou věc přílehlavý. Posuzování návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se nadto řídí konkrétními okolnostmi každého individuálního případu.

[13] V posuzovaném případě tak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že výkonem napadeného rozhodnutí by na straně stěžovatelky došlo k vážné újmě. Tato újma by jí způsobila vážné obtíže v provádění její činnosti. Stěžovatelka totiž řádně doložila, že za účelem okamžité úhrady odvodu by musela prodat svůj v podstatě jediný dlouhodobý majetek představující nemovitost, v níž provozuje komunitní dům pro seniory, o dotaci na jehož rekonstrukci jde v nyní posuzovaném případě, přičemž ani její zisk nepostačuje vzhledem k povaze její činnosti ke splnění uvedené povinnosti.

[14] V této souvislosti Nejvyšší správní soud rovněž zdůrazňuje, že přihlédl k předmětu činnosti stěžovatelky, jímž je provozování sociálně prospěšného zařízení, tj. zajištění sociálního ubytování pro seniory za snížené nájemné, což je nepochybně společensky významná činnost. Narušení fungování stěžovatelkou provozovaného komunitního domu pro seniory by mohlo ohrozit zdraví a životy značného počtu osob.

pokračování

[15] Nejvyšší správní soud proto dále přistoupil k poměrování újmy, která by stěžovatelce mohla vzniknout nepřiznáním odkladného účinku, a újmy, která by mohla vzniknout jiným osobám, pokud by k odložení účinků jinak závazného rozhodnutí došlo. Zásah do práv stěžovatelky by byl v případě nepřiznání odkladného účinku podstatný, jelikož by v podstatě přišla o možnost vykonávat svou činnost, a zajišťovat tak i nadále sociální bydlení jako společensky prospěšnou službu. Prakticky by tak byla nucena svou činnost zcela ukončit. Naproti tomu nelze dovozovat, že by přiznání odkladného účinku mělo způsobit jakoukoliv újmu jiným osobám. Naopak v důsledku nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti by došlo k ukončení projektu komunitního domu pro seniory a ohrožení zdraví a uspokojování základních životních potřeb jeho uživatelů.

[16] Nejvyšší správní soud v této souvislosti doplňuje, že jediný subjekt, kterého se přiznání odkladného účinku dotkne, je stát, neboť tomu bude dočasně odepřeno právo činit kroky vedoucí k výběru stanoveného odvodu do státního rozpočtu za porušení rozpočtové kázně. Tato částka však v souhrnu celkových příjmů státu nepředstavuje tak zásadní položku, která by jakkoli mohla ohrozit jeho fungování (k tomu obdobně již např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2015, č. j. 2 Afs 193/2015-62, či ze dne 16. 6. 2021, č. j. 10 Afs 191/2021-39).

[17] První kritérium přiznání odkladného účinku je proto splněno.

[18] Pokud jde o možný rozpor s důležitým veřejným zájmem, je třeba poměřovat intenzitu hrozícího zásahu do práv svěřících stěžovatelce s intenzitou narušení veřejného zájmu (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 8. 2008, č. j. 5 As 17/2008-131). V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud neshledal žádné skutečnosti, pro které by přiznání odkladného účinku bylo v rozporu s důležitým veřejným zájmem. Odložení účinků správního rozhodnutí totiž neznamená, že by státní rozpočet na výběr odvodu zcela rezignoval. Důsledkem je pouze to, že se povinnost k jeho úhradě odkládá na pozdější dobu. Ačkoli Nejvyšší správní soud nijak nerozporuje zájem státu na odvedení odvodu za porušení rozpočtové kázně do státního rozpočtu, nelze tento zájem chápat tak striktně, že předmětná částka nemůže být do státního rozpočtu odvedena případně později (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 6. 2020, č. j. 3 Afs 116/2020-70). Veřejný zájem na výběru předmětného odvodu je v tomto případě pouze dočasně odložen, ne znemožněn (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 10 Afs 191/2021-39, či ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 Afs 322/2021-42).

[19] Intenzita újmy vzniklé stěžovatelce neodložením právních účinků rozsudku krajského soudu a rozhodnutí žalovaného tak převáží nad potenciálním dotčením veřejného zájmu, a je proto splněna i druhá podmínka pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

[20] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud stěžovatelce vyhověl a její kasační stížnosti přiznal odkladný účinek podle § 107 ve spojení s § 73 odst. 2 s. ř. s. Do rozhodnutí o kasační stížnosti se tak pozastavují účinky rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 25. 10. 2023, č. j. 22 Af 4/2022-60, a rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2021, č. j. 45080/21/5000-10612-710970.

[21] Nejvyšší správní soud připomíná, že může usnesení o přiznání odkladného účinku i bez návrhu usnesením zrušit, ukáže-li se v průběhu řízení, že pro přiznání odkladného účinku nebyly důvody, nebo že tyto důvody v mezidobí odpadly (§ 73 odst. 5 ve spojení s § 107 odst. 1 s. ř. s.). Z usnesení o přiznání či nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti rovněž nelze dovozovat jakékoliv závěry ohledně toho, jak bude rozhodnuto o samotné kasační stížnosti.

[22] V souladu s § 4 odst. 1 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, je s podáním návrhu na zahájení řízení (zde návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti) spojen vznik poplatkové povinnosti. Podle položky č. 20 Sazebníku soudních poplatků je návrh na přiznání odkladného účinku ve správním soudnictví zpoplatněn částkou 1.000 Kč. Tento soudní poplatek nebyl s podáním návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti zaplacen, a proto Nejvyšší správní soud stěžovatelce uložil, aby poplatek uhradila a určil jí k tomu lhůtu tří dnů od právní moci tohoto usnesení [§ 4 odst. 1 písm. i) a § 7 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb.].

[23] Soudní poplatek lze zaplatit jedním z těchto způsobů:

- vylepením kolků na vyznačené místo na tiskopisu připojenému k tomuto usnesení; vylepte vždy oba díly kolkové známky, tiskopis podepište a vraťte soudu, kolkové známky neznehodnocujte;
- bezhotovostně převodem na účet soudu číslo: **3703-46127621/0710**, vedený u České národní banky, pobočka Brno. Závazný **variabilní symbol** pro identifikaci platby je: **1040338223**.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

Nebude-li soudní poplatek za podání návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti ve stanovené lhůtě zaplacen, soud jej bude vymáhat.

V Brně dne 20. prosince 2023

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu

pokračování

Vyhovuji výzvě a zasílám Nejvyššímu správnímu soudu v kolkových známkách určený soudní poplatek.

ke sp. zn.: 4 Afs 382/2023

podpis

.....

↓ místo pro nalepení kolkových známek ↓